II

*(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)*

# KOMMISSIONEN

## KOMMISSIONENS BESLUTNING

**af 28. juni 2000**

**om Tysklands statsstøtte til Salzgitter AG, Preussag Stahl AG og koncernens datterselskaber inden for jern- og stålindustrien, nu Salzgitter AG — Stahl und Technologie (SAG)**

*(meddelt under nummer K(2000) 1963)*

**(Kun den tyske udgave er autentisk)**

**(EØS-relevant tekst)**

(2000/797/EKSF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab,

under henvisning til Kommissionens beslutning nr. 2496/96/EKSF af 18. december 1996 om fællesskabsregler for støtte til jern- og stålindustrien [1] (sjette udgave af stålstøttereglerne), særlig artikel 6, stk. 5,

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med denne artikel [2], under hensyntagen til disse bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

### I. SAGSFORLØB

(1) I begyndelsen af 1998 konstaterede Kommissionen i Preussag Stahl AG's årsregnskab, at virksomheden i årevis havde modtaget tilskud fra Tyskland. Kommissionen registrerede sagen under NN 55/98 som ikke-anmeldt støtte, og for bedre at kunne vurdere sagen fremsendte Kommissionen den 16. marts 1998 og 27. maj 1998 anmodninger om oplysninger, som blev besvaret den 27. april 1998, 18. september 1998, 12. november 1998 og 18. januar 1999. Den 20. juli 1998 fremsendtes kopier til Tyskland af Kommissionens beslutninger vedrørende støttesag NN 68/90 og NN 114/91. Endelig fandt der to møder sted den 29. september 1998 og 29. januar 1999.

(2) Ved brev af 3. marts 1999 underrettede Kommissionen Tyskland om sin beslutning om at indlede proceduren efter artikel 6, stk. 5, i sjette udgave af stålstøttereglerne vedrørende de støtteforanstaltninger, som Tyskland i henhold til loven om støtte til perifere områder (Zonenrandförderungsgesetz — ZonenRFG) havde indrømmet Salzgitter AG, Preussag Stahl AG (PSAG) samt koncernens datterselskaber inden for EKSF-området, dvs. de virksomheder, der i dag er fusioneret under betegnelsen SAG — Stahl und Technologie.

[1] EFT L 338 af 28.12.1996, s. 42.
[2] EFT C 113 af 29.4.1999.

(3) Denne beslutning blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* ([3]). Kommissionen opfordrede interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger til den omhandlede støtte.

(4) Kommissionen har modtaget bemærkninger fra interesserede parter. Disse bemærkninger er videresendt til Tyskland med anmodning om eventuelle kommentarer; kommentarer blev modtaget ved brev af 12. juli 1999.

## II. DETALJERET BESKRIVELSE AF FORANSTALTNINGERNE

### Beskrivelse af foranstaltningerne/støttemodtagere

(5) Mens der i forbindelse med PSAG verserede rygter om en tilnærmelse til en anden virksomhed eller et eventuelt opkøb, konstaterede Kommissionen ved gennemgang af PSAG's årsregnskaber for 1994/95 og 1995/96, at virksomheden havde modtaget forskellige tilskud fra Tyskland. Der optræder således følgende poster på balancernes passivside:

(6)

| Saldo pr. … (mio. DEM) | 30.9.1995 | 30.9.1996 |
|---|---|---|
| »Ubeskattede hensættelser« (»Sonderposten mit Rücklageanteil«) | 589,3 | 484,5 |

(7) Med hensyn til de »ubeskattede hensættelser« henvises der i bemærkningerne til disse balancer til, at disse hensættelser var mulige på grundlag af § 3 i ZonenRFG, § 4 i den tyske lov om støtteområder (Fordergebietsgesetz — FördergebietsG) og § 6b i den tyske lov om indkomstskat (Einkommensteuergesetz — EStG).

(8) I forskellige breve fra Tyskland opdeles de »ubeskattede hensættelser« på følgende måde (mio. DEM):

| Saldo pr. … | 30.9.1994 | 30.9.1995 | 30.9.1996 | 30.9.1997 |
|---|---|---|---|---|
| I alt | 659,6 | 589,3 | 484,5 | 378,3 |
| heraf § 3 i ZonenRFG | 650,8 | 577,5 | 469,0 | 364,1 |

(9) Det fremgår af koncernvirksomhedernes regnskaber, at der også blev opbygget hensættelser i nogle datterselskaber, især på grundlag af ZonenRFG.

(10) PSAG overtog i 1989 stålværket »Salzgitter AG«, da denne virksomhed blev privatiseret, og erhvervede i 1992 igen valseværket Ilsenburg GmbH. I slutningen af 1997/begyndelsen af 1998 solgte Preussag-koncernen PSAG til delstaten Niedersachsen og Norddeutsche Landesbank (Nord/LB), og virksomheden blev omdøbt til Salzgitter AG — Stahl und Technologie (SAG). Ca. 60 % af SAG's kapital blev børsnoteret i juni 1998. Trods ændringen i aktionærerne fortsætter virksomhederne Salzgitter AG, PSAG og SAG tilsyneladende deres aktiviteter inden for jern- og stålindustrien.

(11) Virksomheden, der har i alt 12 000 medarbejdere, havde i 1997 en konsolideret omsætning på 5,4 mia. DEM. Den har tre produktionssteder i Salzgitter, Peine og Ilsenburg.

(12) Salzgitter og Peine ligger i det perifere område (Zonenrandgebiet — ZRG).

(13) Som nævnt ved indledningen af proceduren er Salzgitter AG, PSAG og SAG — Stahl und Technologie virksomheder i medfør af EKSF-traktatens artikel 80.

([3]) Se fodnote 2.

**Baggrunden for ordningen i henhold til ZonenRFG**

(14) Skattereglerne til fordel for grænseområderne mod DDR og Tjekkoslovakiet går tilbage til 1950'erne og 1960'erne. For at tage hensyn til de specielle økonomiske problemer i det tidligere perifere område vedtog man i 1971 loven om støtte til perifere områder, som efter en undersøgelse på grundlag af EF-traktatens artikel 87 og 88 (tidligere 92 og 93) blev godkendt af Europa-Kommissionen. Denne lov gav mulighed for at indrømme skattemæssige incitamenter i forbindelse med investeringer, der blev foretaget i denne region. Der blev eksempelvis i højere grad end i de almindelige bestemmelser godkendt ekstraordinære afskrivninger og opbygning af ubeskattede hensættelser. Loven blev senere ændret flere gange, hvilket til sidst resulterede i, at Kommissionen i 1988 godkendte en række nye beslutninger om tildeling af regionalstøtte. Kommissionen fastslog endelig i 1991 i forbindelse med beslutningen vedrørende støttesag NN 68/90 og NN 114/91, at de ekstraordinære afskrivninger og ubeskattede hensættelser medfører statsstøtte som omhandlet i EF-traktatens artikel 87, stk. 1, og at disse støtteforanstaltninger er forenelige med fællesmarkedet. Med beslutningerne fra 1991 bekræftedes tidsplanen og de af Tyskland trufne forholdsregler for at ophæve de ekstraordinære afskrivninger og ubeskattede hensættelser indtil 1995.

**Foranstaltningernes virkning**

(15) I en række breve, navnlig af 29. oktober 1990, 27. april 1998 og 10. maj 1999, giver Tyskland nærmere oplysninger om og eksempler på virkningerne af de ekstraordinære afskrivninger og/eller ubeskattede hensættelser.

(16) Virkningen af de ekstraordinære afskrivninger beror på, at der fastsættes en højere afskrivning på tilskudsberettigede investeringer i det eller de første år, end det havde været muligt i henhold til de almindelige bestemmelser. Beskatningsgrundlaget nedsættes således i det eller de første år. I den resterende afskrivningsperiode fastsættes lavere afskrivninger. På grundlag af værdireguleringsmekanismerne fremkommer et driftsresultat for den virksomhed, som disse ekstraordinære afskrivninger kommer til gode.

(17) Efter et lignende princip indvirker de ubeskattede hensættelser på driftsresultatet.

(18) Driftsresultatets størrelse varierer især afhængigt af den anvendte kalkulationsrente og selskabsskattesatsen.

**Investeringerne og de af Tyskland indrømmede skattemæssige ledsageforanstaltninger**

(19) Ifølge Tyskland har Salzgitter-koncernen siden 1986 på sine balancer bogført investeringer på i alt 2,3 mia. DEM, hvoraf ca. 1,6 mia. gjorde det muligt for Salzgitter AG, derpå Preussag Stahl AG og forskellige datterselskaber inden for EKSF-området, at bogføre ekstraordinære afskrivninger og ubeskattede hensættelser i henhold til § 3 i ZonenRFG. Det anførtes, at kun en ubetydelig del af de pågældende investeringer ikke er omfattet af EKSF-området, og at andre investeringer var anvendt til miljøbeskyttelsesformål.

**Tvivl tilkendegivet af Kommissionen i beslutningen om procedurens indledning**

(20) I sin beslutning om procedurens indledning bemærker Kommissionen, at de tilskud, som er indrømmet Salzgitter AG/Preussag Stahl AG samt jern- og stålkoncernens datterselskaber inden for EKSF-området (fusioneret under betegnelsen »SAG«) i form af ekstraordinære afskrivninger og ubeskattede hensættelser, formentlig indebærer ulovlig statsstøtte.

(21) Hverken på grundlag af EKSF-traktatens artikel 4, litra c), eller de forskellige udgaver af stålstøttereglerne, hvoraf den seneste var fra 1986, så Kommissionen i den første fase af undersøgelsen af sagen noget grundlag for, at nogle af de pågældende støtteforanstaltninger kunne anses for at være forenelige med fællesmarkedet. Specielt kunne EF-traktatens artikel 87, stk. 2, litra c), formentlig ikke anvendes i det foreliggende tilfælde. Endvidere så sondringen mellem investeringer inden for og uden for EKSF-området ikke ud til at være holdbar. Endelig manglede der oplysninger til dokumentation for, at de støtteprojekter, som de pågældende virksomheder havde gennemført på miljøområdet, var forenelige med fællesmarkedet.

(22) Kommissionen tilkendegav endvidere tvivl eller problemer i forbindelse med gennemførelsen af sin undersøgelse, navnlig med hensyn til nedenstående punkter:

— fuldstændige oplysninger om de investeringer, hvortil der blev ydet støtte i henhold til ZonenRFG

— nøjagtig beregning af støtteintensiteten for de pågældende støtteforanstaltninger

— SAG's eventuelle tilbagebetaling af ulovlig og uforenelig støtte.

## III. BEMÆRKNINGER FRA INTERESSEREDE PARTER

(23) Som led i proceduren blev der kun modtaget bemærkninger fra UK Steel Association som interesseret part. I sit brev af 19. maj 1999 gjorde sammenslutningen i det væsentlige gældende, at der i forbindelse med de pågældende foranstaltninger var tale om støtte, der var uforenelig med fællesmarkedet.

(24) Foranstaltningerne var navnlig ikke generelle foranstaltninger, da de geografisk var begrænset til Zonenrandgebiet.

(25) EF-traktatens artikel 87, stk. 2, litra c), som Tyskland havde påberåbt sig, kunne ikke accepteres af Kommissionen, da stålstøttereglerne, som De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans havde fastslået i sin afgørelse i sagen UK Steel Association mod Kommissionen, gik forud for de bestemmelser, der var gældende for andre sektorer. Derudover skulle stålstøttereglerne fortolkes snævert.

(26) På intet tidspunkt efter 1986 havde det efter gældende stålstøtteregler været tilladt at yde regionalstøtte til virksomheder, som var beliggende i Zonenrandgebiet.

(27) UK Steel Association fandt det desuden tvivlsomt, om der måtte godkendes støtte til miljøbeskyttelsesformål som led i denne sag.

(28) Argumentet om, at visse støtteforanstaltninger var blevet anvendt til aktiviteter i SAG uden for EKSF-området, måtte ikke accepteres af Kommissionen, da virksomhedens aktiviteter inden for og uden for EKSF-området var meget tæt forbundet med hinanden. Risikoen for en afsmittende virkning var således meget stor.

(29) Endelig opfordrede UK Steel Association Kommissionen til at kræve en foreløbig tilbagebetaling af støtten.

## IV. KOMMENTARER FRA TYSKLAND

(30) Som svar på procedurens indledning fremsatte Tyskland kommentarer til 12 hovedpunkter. På møder mellem repræsentanter for Tyskland, SAG og Kommissionen den 16. december 1999 og 7. marts 2000 i Bruxelles blev der anført en række punkter fra et brev af 10. maj 1999, som efterfølgende blev bekræftet i Tysklands breve af 17. januar og 28. marts 2000.

(31) I det væsentlige er Tyskland fremkommet med følgende analyser:

(32) For det første er Tyskland af den opfattelse, at det har overholdt sin forpligtelse til over for Kommissionen at anmelde ordningen i henhold til ZonenRFG.

(33) For det andet bemærker Tyskland med hensyn til spørgsmålet om de ekstraordinære afskrivninger og ubeskattede hensættelser i henhold til ZonenRFG, at denne lov er en generel skattebestemmelse for et større område af Tyskland. Fritagelserne var af skatteforvaltningen uden undtagelse blevet indrømmet de virksomheder, som opfyldte tildelingskriterierne (uden specifik hensyntagen til nationalitet, forretningssted, erhvervsaktivitet osv.).

(34) ZonenRFG blev godkendt af Kommissionen i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 2, litra c), hvorefter de ulemper, som Tysklands deling har forårsaget, skal opvejes. Disse elementer er anført i lovens ordlyd. Støttemodtagerne modtog kun en udligning uden yderligere fordele. Tyskland henviser i denne forbindelse til den 27. beretning om konkurrencepolitikken, hvori Zonenrandgebiet blev nævnt i punkt 231.

I betragtning af ZonenRFG's politiske og retlige indhold er der ikke tale om en normal regional støtteordning. Loven havde til formål at give virksomhederne i denne region de samme muligheder som konkurrenterne. EF-traktatens artikel 87, stk. 2, litra c), gør per se de støtteforanstaltninger, som den vedrører, forenelige, mens EF-traktatens artikel 87, stk. 3, giver Kommissionen mulighed for at godkende støtte, når bestemte betingelser er opfyldt. Det fremgår af en sammenligning af ordlyden i stk. 1 og 2 i artikel 87, at Kommissionen i det foreliggende tilfælde kun skal undersøge, om

— virksomheden ligger i et område, som er påvirket af Tysklands deling

— området har økonomiske ulemper, som delingen har forårsaget

— støtten har til formål at opveje disse ulemper

— støttens omfang er nødvendigt.

Er disse betingelser opfyldt, hvilket er tilfældet i forbindelse med ZonenRFG, er støtten forenelig med fællesmarkedet.

(35) For det tredje henviser Tyskland med hensyn til støttens forenelighed med fællesskabsretten til, at EF-traktatens artikel 87, stk. 2, litra c), finder anvendelse på de pågældende foranstaltninger, også selv om EKSF-traktaten ikke indeholder en tilsvarende artikel som EF-traktatens artikel 87, stk. 2, litra c).

(36) ZonenRFG er ikke regional støtte som omhandlet i EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra a) og c), men derimod en foranstaltning, som har til formål at opveje de økonomiske ulemper, som Tysklands deling har forårsaget. Ifølge retspraksis i De Europæiske Fællesskabers Domstol gælder EF-traktatens bestemmelser også for EKSF-området, såfremt det pågældende konkrete spørgsmål ikke er reguleret i EKSF-traktatens primære eller sekundære ret. Denne retspraksis finder anvendelse på EF-traktatens artikel 87, stk. 2, litra c). Derved kunne man udfylde et hul i EKSF-traktaten. Den økonomisk-politiske strategi i EF-traktatens artikel 87, stk. 2, litra c), kan ikke begrænses sektorspecifikt, men tager sigte på en ligebehandling af alle virksomheder i Zonenrandgebiet, uanset deres aktivitetsområde. Derudover fandt EF-traktatens artikel 87 og 88 anvendelse på EKSF-området for generel og regional støtte indtil udgangen af 1985, udtrykkeligt i det mindste så længe den første udgave af stålstøttereglerne ([4]) fandt anvendelse. Derudover gentages princippet om ikke-forskelsbehandling navnlig i betragtningerne i den tredje ([5]) og den sjette udgave af stålstøttereglerne. Tyskland er således af den opfattelse, at der i forbindelse med de pågældende foranstaltninger ikke er tale om ulovlig støtte, og henviser til underbygning af sine argumenter til den 26. beretning om konkurrencepolitikken.

(37) Endvidere gør Tyskland opmærksom på følgende:

— ZonenRFG udløb i 1995 og blev ikke forlænget.

— Der er ikke opstået nogen skader; desuden har ingen konkurrent klaget til Kommissionen over, at de pågældende virksomheder blev indrømmet ekstraordinære afskrivninger.

— SAG havde som den eneste virksomhed været omfattet af en undtagelse i forbindelse med ZonenRFG flere år efter lovens udløb.

— De pågældende virksomheders årsregnskaber blev offentliggjort og fremsendt til Kommissionen hvert år, navnlig fra 1992.

— Virksomhedens årsregnskaber har opnået skatteretlig retskraft indtil 1990, hvilket for de foregående år kunne føre til en konflikt mellem fællesskabsbestemmelser og nationale bestemmelser vedrørende beskyttelse af berettigede forventninger.

— Skattebestemmelsernes støttemæssige aspekter er først i den senere tid blevet omfattet af støttepolitikken i denne henseende, mens undersøgelsen af investeringsstøtten på tidspunktet for opbygningen af ekstraordinære afskrivninger og ubeskattede hensættelser navnlig tog sigte på »investeringstilskud« (»Investitionszuschüsse«) og »investeringspræmier« (»Investitionszulagen«). Der henvises i denne forbindelse til konklusionerne fra Det Europæiske Råd i Cardiff i juni 1998 og til meddelelsen om skattemæssig støtte ([6]).

— Endelig henviser Tyskland til, at virksomheden har indbragt beslutningen om procedurens indledning for Førsteinstansretten.

(38) For det fjerde skulle Kommissionen efter Tysklands opfattelse, såfremt støtten efter ordningen i ZonenRFG ikke skulle kunne anses for at være forenelig med fællesmarkedet, fastslå dette på grundlag af EKSF-traktatens artikel 95, navnlig som følge af Førsteinstansrettens afgørelse af 7. juli 1999 i sag T-106/96 ([7]).

([4]) Beslutning nr. 257/80/EKSF af 1. februar 1980 (EFT L 29 af 6.2.1980, s. 5).
([5]) Beslutning nr. 3484/85/EKSF af 27. november 1985 (EFT L 340 af 18.12.1985, s. 1).
([6]) EFT C 384 af 10.12.1998
([7]) Wirtschaftsvereinigung Stahl mod Kommissionen, Sml. 1999 II, s. 0000.

(39) For det femte påberåber Tyskland sig artikel 15 i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93 ([8]), hvori der er fastsat en forældelsesfrist på ti år. Anvendelsen af denne artikel på EKSF-området er navnlig begrundet i, at retssikkerhedsprincippet er et grundprincip i fællesskabsretten. Desuden har Kommissionen allerede anvendt en tiårig forældelsesfrist i sin beslutning 96/617/EKSF (Acciaierie di Bolzano) ([9]).

(40) Forældelsesfristen blev suspenderet med Kommissionens brev af 16. marts 1998. En opgørelse over ti år falder midt i et af virksomhedens regnskabsår, som slutter den 30. september. Efter Tysklands opfattelse er en afgrænsning af investeringer inden for et regnskabsår forbundet med meget komplekse administrative problemer. Tyskland er således af den opfattelse, at Kommissionen skal begrænse sin undersøgelse til en periode efter den 1. oktober 1988. Investeringsmidler på 195 mio. DEM skal derfor ikke medtages i beregningsgrundlaget for støtten.

(41) For det sjette gør Tyskland gældende, at der skal sondres mellem investeringer inden for EKSF-området og investeringer uden for EKSF-området, alt efter produkternes art. I alt udgør aktiviteterne uden for EKSF-området 1,3 % af de samlede investeringer.

(42) Tyskland henviser her navnlig til Kommissionens beslutning 1999/720/EKSF (Gröditzer Stahlwerke) ([10]) og gør i denne forbindelse opmærksom på, at produktionen henholdsvis inden for EKSF-området og uden for EKSF-området er fysisk adskilt. Derudover kan der klart sondres mellem de ekstraordinære afskrivninger for produktionen inden for EKSF-området og afskrivningerne uden for EKSF-området.

(43) Endelig er datterselskaberne, som beskæftiger sig med handel, ikke virksomheder i medfør af EKSF-traktatens artikel 80; ekstraordinære afskrivninger på 10 mio. DEM er fastslået for disse selskaber i den pågældende periode.

(44) Efter Tysklands opfattelse skal ekstraordinære afskrivninger på i alt 14 mio. og ubeskattede hensættelser på i alt 5 mio. DEM, som blev indrømmet i årene 1988-1996, således ikke medtages i beregningsgrundlaget for støtten.

(45) For det syvende gives der nærmere oplysninger om investeringerne på miljøbeskyttelsesområdet. Der gives således en nærmere beskrivelse af ca. 40 projekter, hvortil virksomheden havde kunnet opnå støtte til miljøbeskyttelse. Mellem 1986 og 1995 udgjorde de samlede investeringer 956 mio. DEM, hvoraf miljørelaterede meromkostninger tegnede sig for 332 mio. DEM. Der skal derfor tages hensyn til ekstraordinære afskrivninger på 166 mio. DEM (heraf 123 mio. DEM i årene 1988-1995).

(46) Alt efter, om de særlige betingelser for det enkelte projekt opfyldte eller gik videre end de gældende miljøstandarder, var støtte på 92 mio. DEM efter Tysklands opfattelse forenelig med fællesmarkedet. Det nævnes, at Kommissionen har mulighed for at foretage kontrol på stedet samt få tilsendt yderligere oplysninger.

(47) For det ottende henledes Kommissionens opmærksomhed på skattebestemmelserne i ZonenRFG. I henhold til § 3 i ZonenRFG kan der i forbindelse med investeringer i Zonenrandgebiet således indrømmes enten ekstraordinære afskrivninger eller ubeskattede hensættelser. En kumulering af de to støtteformer er principielt udelukket. Investeringer på 300 mio. DEM, som Kommissionen havde anført i sin opgørelse over såvel de ekstraordinære afskrivninger som de ubeskattede hensættelser, skal tilbageføres i forbindelse med posten ekstraordinære afskrivninger. Disse 300 mio. DEM var blevet bogført på balancen efter 1988.

(48) For det niende henviser Tyskland til, at fordelens intensitet er afhængig af virksomhedens finansielle og skattemæssige situation på grund af den tidsmæssigt begrænsede udsættelse af selskabsskatten som følge af de ekstraordinære afskrivninger og de ubeskattede hensættelser i henhold til § 3 i

([8]) EFT L 83 af 27.3.1999, s. 1.
([9]) EFT L 274 af 26.10.1996, s. 30.
([10]) EFT L 292 af 13.11.1999, s. 27.

ZonenRFG. En støtte, der er uforenelig med fællesmarkedet, i form af en skatteudsættelse kan kun kræves tilbagebetalt med et beløb svarende til rentefordelen efter skat. Det hedder i den forbindelse i punkt 1.1 i bilag I til retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte ([11]): »Støttens intensitet skal beregnes efter skat, dvs. efter betaling af skat på overskuddet. Man taler således om nettosubventionsækvivalent, som repræsenterer støtten til modtageren efter betaling af den pågældende skat, idet man går ud fra, at virksomheden får overskud allerede det første år, således at skatten på subventionen bliver maksimal.«

(49) For det tiende mener Tyskland med hensyn til den kalkulationsrente, der skal anvendes, og Kommissionens forslag om at anvende en fast sats på 8 % for perioden, at der i undersøgelsesperioden skal tages hensyn til såvel det meget forskellige renteniveau i Europa som virksomhedens positive finansielle situation. Tyskland foreslår således en specifik rentesats for Salzgitter AG på 6,5 % og bemærker, at denne rentesats stort set svarer til en rentesats beregnet på grundlag af den metode for fastsættelse af referencesatsen og kalkulationsrenten, der er offentliggjort i EFT C 273 af 9. september 1997. LIBOR udgjorde således i gennemsnit 5,82 % i referenceperioden; med et tillæg på 75 basispoint fremkommer en referencesats på 6,57 %.

(50) På grundlag af en rentesats på 6,5 % fremkommer subventionsækvivalenter på henholdsvis 1,17 og 2,1 % for de ekstraordinære afskrivninger og de ubeskattede hensættelser, dvs. støttebeløb på henholdsvis 1,9 og 7,6 mio. DEM.

(51) Tyskland henviser desuden til, at tilbagebetalingen af en ulovlig støtte, der er uforenelig med fællesmarkedet, ikke må overstige den fordel, som virksomheden rent faktisk har fået derved.

(52) For det elvte foreslår Tyskland om fornødet en årlig rentesats på 6 % i forbindelse med tilbagebetalingen af ulovlig og uforenelig støtte. Denne rentesats svarer til den rentesats, der anvendes i Tyskland i forbindelse med forrentningen af skattegodtgørelser. I tilfælde af, at Kommissionen ikke skulle acceptere dette forslag, foreslår Tyskland subsidiært en forrentning, der svarer til den sats på 6,5 %, der ovenfor er nævnt som kalkulationsrente.

(53) For det tolvte er Tyskland endelig af den opfattelse, at der ikke er nogen forbindelse mellem virksomhederne Salzgitter, Preussag og SAG.

(54) Som reaktion på bemærkningerne fra UK Steel Association gentager Tyskland ved brev af 12. juli 1999 i det væsentlige de argumenter, der allerede var fremført i brev af 10. maj 1999, og fremkommer med en række yderligere kommentarer.

(55) Tysklands position med hensyn til de investeringsbeløb, der er indrømmet i henhold til § 3 i ZonenRFG, og den heraf følgende støtte kan sammenfattes på følgende måde:

*(mio. DEM)*

| | Ekstraordinære afskrivninger | Ubeskattede hensættelser |
|---|---|---|
| Beregningsgrundlag 1986-1995 (procedurens indledning) | 794 | 367 |
| Begrænsning af undersøgelsesperioden til ti år | – 195 | |
| Tilbageførsel af investeringer uden for EKSF-området | – 14 | – 5 |
| Fradrag af ekstraordinære afskrivninger til miljøbeskyttelsesinvesteringer | – 123 | |
| Eliminering af dobbeltpostering af ekstraordinære afskrivninger | – 300 | |
| **I alt** | **162** | **362** |
| Støtteintensitet | 1,17 % | 2,10 % |
| **Nominelt støttebeløb** | **1,9** | **7,6** |

([11]) EFT C 74 af 10.3.1998, s. 9.

V. VURDERING AF STØTTEN

**Støttemodtager**

(56) Efter Kommissionens opfattelse er der en særdeles stærk økonomisk forbindelse mellem aktiviteterne på stålområdet i virksomhederne Salzgitter AG (som Tyskland i 1989 solgte til Preussag AG), Preussag Stahl og SAG. Der er i den forbindelse tale om en ændring af aktionærerne og/eller firmanavne uden væsentlige ændringer af hovedaktivitetsområderne. Produktionsstederne i Peine og Salzgitter i Niedersachsen, hvor de støttede investeringer blev foretaget, er identiske.

(57) Et brev fra Tyskland af 20. juli 1998 i forbindelse med Kommissionens undersøgelse af Salzgitter-koncernens privatiseringsvilkår i 1989 bekræfter denne analyse.

(58) Efter Kommissionens opfattelse er støttemodtageren »Salzgitter AG — Stahl und Technologie (SAG)«, også selv om andre virksomheder, i det foreliggende tilfælde Salzgitter AG, Preussag Stahl AG og disse virksomheders forskellige datterselskaber inden for EKSF-området, historisk set fik fordel af de pågældende foranstaltninger.

**Arten af støtte til jern- og stålindustrien**

(59) EKSF-traktatens artikel 4, litra c), bestemmer følgende: »I overensstemmelse med bestemmelserne i denne traktat ophæves og forbydes … inden for Fællesskabet som uforeneligt med fællesmarkedet for kul og stål: … c) tilskud eller anden støtte ydet af staterne eller særlige byrder pålagt af dem, i hvilken som helst form dette sker.« Derudover omfatter det i denne artikel omhandlede støttebegreb »alle indgreb, der letter de byrder, som normalt belaster en virksomheds budget« ([12]).

(60) Som forklaret nærmere i betragtning 15-18 udgør en virksomheds skatteudsættelse som følge af fastsættelsen af ekstraordinære afskrivninger og ubeskattede hensættelser i henhold til § 3 i ZonenRFG et driftsresultat, som giver denne virksomhed en fordel i forhold til andre virksomheder, som er nødt til at anvende de almindelige retsforskrifter, idet virksomheden fritages for byrder, som normalt (dvs. i forhold til de almindelige afskrivningsregler, der gælder i Tyskland i forbindelse med f.eks. ekstraordinære afskrivninger) belaster dens driftsplan.

(61) Denne skatteudsættelse, der kan analyseres som et rentefrit lån i forbindelse med det udskudte skattebeløb og i skatteudsættelsesperioden, viser sig at være en overførsel af statslige midler. Det driftsresultat, der fremkommer derved, finansieres af staten, idet sidstnævnte midlertidigt giver afkald på en indtægt.

(62) Endelig bemærker Kommissionen, at disse særlige skattebestemmelser finder anvendelse i et geografisk begrænset område af Tyskland, Zonenrandgebiet.

(63) De tilskud, som virksomhederne SAG, Salzgitter AG/Preussag Stahl og koncernens datterselskaber inden for EKSF-området i henhold til § 3 i ZonenRFG har modtaget af Tyskland i form af ekstraordinære afskrivninger og ubeskattede hensættelser, udgør således støtte til jern- og stålindustrien.

(64) Som Tyskland endvidere har nævnt, blev ZonenRFG godkendt af Kommissionen som en regional støtteordning.

(65) Principielt er støtte til jern- og stålindustrien uforenelig med fællesmarkedet, medmindre den er omfattet af undtagelsesbestemmelser, som udtrykkeligt er forudset og behørigt godkendt i stålstøttereglerne, eller er blevet godkendt på grundlag af EKSF-traktatens artikel 95.

(66) Da de pågældende foranstaltninger udgør støtte, fastslår Kommissionen, at EKSF-traktatens artikel 67 ikke finder anvendelse. Siden Domstolens ovennævnte dom i sagen »De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg mod Den Høje Myndighed« har det således været ubestridt, at artikel 4, litra c), og artikel 67 omfatter to forskellige sagsområder: Artikel 4, litra c), eliminerer eller forbyder visse

([12]) Domstolens dom af 23. februar 1961, De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg mod Den Høje Myndighed, sag 30/59, Sml., s. 42.

foranstaltninger fra medlemsstaternes side på det område, som i henhold til traktaten hører under Fællesskabets kompetence, mens artikel 67 har til formål at imødegå visse indgreb i konkurrencevilkårene, som nødvendigvis finder sted, når staterne gør brug af beføjelser, som de fortsat har forbeholdt sig ret til at udøve. Da ZonenRFG ikke er en almindelig skattebestemmelse, men derimod en regional støtteordning, kan den ikke omfattes af EKSF-traktatens artikel 67. I øvrigt har Tyskland ikke gjort EKSF-traktatens artikel 67 gældende i tilknytning til procedurens indledning.

**Anmeldelsespligt**

(67) Undersøgelsen af den anmeldelsespligt, som medlemsstaten er underlagt inden tildeling af støtte, skal i det foreliggende tilfælde foretages på grundlag af de særlige bestemmelser, der er fastsat i de pågældende stålstøtteregler.

(68) Fra 1986 skal der ifølge den tredje udgave af stålstøttereglerne »… indføres almengyldige fællesskabsregler, som sikrer, at alle de former for støtte, der fortsat vil kunne ydes til jern- og stålindustrien, behandles ensartet som led i en enkelt procedure. Disse regler bør gælde for såvel sektorstøtte, dvs. støtte, der ydes i henhold til ordninger, der fortrinsvis har til formål eller til følge at begunstige jern- og stålvirksomhederne, som støtte, der ydes i henhold til generelle eller regionale støtteordninger.«

(69) Det fastsættes i artikel 6, stk. 1, i disse støtteregler: »Kommissionen underrettes så betids om enhver påtænkt indførelse eller ændring af den i artikel 2 til 5 omhandlede støtte, at den kan fremsætte sine bemærkninger hertil. Den underrettes på samme vilkår om enhver påtænkt anvendelse inden for jern- og stålindustrien af støtteordninger, med hensyn til hvilke den i forvejen har udtalt sig på grundlag af EØF-traktatens bestemmelser.« I de efterfølgende stålstøtteregler ([13]) ajourføres denne artikel.

(70) Førsteinstansretten fastslog i den forbindelse i sin dom i sagen Acciaierie di Bolzano mod Kommissionen ([14]) følgende: »For det første er det ubestridt, at der efter ikrafttrædelsen af den tredje kodeks den 1. januar 1986 bestod en ubetinget pligt til at anmelde finansielle foranstaltninger. Det var i artikel 6 bestemt, at Kommissionen underrettes så betids om enhver påtænkt indførelse eller ændring af støtte samt om alle andre finansielle interventioner, som af medlemsstaterne, regionale instanser eller organer, der anvender statsmidler i dette øjemed, påtænkes gennemført til fordel for jern- og stålvirksomheder. Endelig var det i denne artikel fastsat, at enhver konkret tildeling af støtte skulle anmeldes.«

(71) ZonenRFG, som blev undersøgt på grundlag af EF-traktatens artikel 87 og 88, blev ikke godkendt til EKSF-området. Ifølge de på hinanden følgende godkendelser af denne lov som regional støtte er de standardbestemmelser og -betingelser i fællesskabsretten, som skal overholdes ved anvendelsen af de planlagte foranstaltninger, bestemmelser og betingelser, som vedrører bestemte aktivitetsområder inden for industrien. Efter Kommissionens faste praksis hører jern- og stålindustrien blandt de sektorer, hvor der gælder særlige bestemmelser.

(72) Følgelig er individuelle anvendelser af ZonenRFG til fordel for virksomheder inden for jern- og stålindustrien kun fritaget for anmeldelse, hvis dette udtrykkeligt er fastsat i de pågældende bestemmelser (såsom den første udgave af stålstøttereglerne). Vedrørende perioden 1986-1995 fremkom Tyskland ikke med nogen oplysninger i denne henseende.

(73) En eventuel anvendelse af den i EF-traktatens artikel 87, stk. 2, litra c), fastsatte undtagelsesbestemmelse i forbindelse med støtten til SAG ville ikke fritage Tyskland for pligten til at anmelde hvert enkelt støtteprojekt særskilt.

(74) Kommissionen fastslår derfor, at der i forbindelse med den eventuelle fremsendelse af årsberetningerne for virksomhederne Salzgitter, Preussag Stahl og SAG ikke er tale om en anmeldelse.

(75) Kommissionen når til den konklusion, at den pågældende støtte skulle have været anmeldt efter 1986.

(76) Da Tyskland ikke har overholdt sin forpligtelse til forudgående anmeldelse, er den pågældende støtte ulovlig.

([13]) Beslutning nr. 322/89/EKSF af 1. februar 1989, nr. 3855/91/EKSF af 27. november 1991 og nr. 2496/96/EKSF af 18. december 1996 (EFT L 38 af 10.2.1989, EFT L 362 af 31.12.1991 og EFT L 338 af 28.12.1996).
([14]) Dom af 16. december 1999 i sag T-158/96, Sml. 1999 II, s. 0000.

**Vurdering af beregninsrundlaget for de tilskudsberettigede investeringer**

*Forældelsesfrist*

(77) Forordning (EF) nr. 659/1999 blev vedtaget af Rådet på grundlag af EF-traktatens artikel 89 (tidligere artikel 94). Den indeholder regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 88 (tidligere artikel 93). Dens anvendelsesområde er begrænset til EF-området. Denne forordning kan således ikke umiddelbart anvendes på EKSF-området.

(78) Med hensyn til en subsidiær eller komplementær anvendelse af procedurereglerne fastslår Kommissionen, at EF-traktaten (eller ordninger, der er godkendt på grundlag heraf) finder anvendelse på EKSF-produkter, såfremt de pågældende spørgsmål ikke er omfattet af bestemmelser i EKSF-traktaten (eller ordninger, der er godkendt på grundlag heraf).

(79) Det kan således konstateres, at hverken EKSF-traktaten eller de deraf afledte retsakter, f.eks. stålstøtteregelrne, indeholder forældelsesbestemmelser på støtteområdet.

(80) I sin dom i sagen BFM og EFIM mod Kommissionen ([15]) fastslår Førsteinstansretten: »En forældelsesfrist skal af hensyn til dens formål, som er at tjene retssikkerheden, principielt fastsættes forud af fællesskabslovgiver.« I denne sag er dette ikke tilfældet.

(81) I henhold til EKSF-traktaten er enhver national støtte forbudt, bortset fra støtte, der er særligt godkendt i henhold til stålstøtteregler på grundlag af EKSF-traktatens artikel 95. Denne situation er grundlæggende forskellig fra situationen i forbindelse med EF-traktatens artikel 87, stk. 1 og 3, hvorefter Kommissionen råder over vide skønsmæssige beføjelser, og der ikke er tale om et absolut forbud mod støtte, men om en eventuel uforenelighed. Forældelsesbestemmelsen i forordning (EF) nr. 659/1999 er ganske vist nødvendig ud fra et retssikkerhedsmæssigt synspunkt i den situation, der er reguleret af EF-traktaten, men en forældelse på EKSF-området giver ingen mening, da dette fortsat er underlagt det absolutte »forbud«. Dette »forbud« i EKSF-traktaten garanterer retssikkerheden, da støtten er ulovlig uden en særlig godkendelse. En tidsmæssig begrænsning af undersøgelsen af foranstaltningerne ville være i strid med dette fundamentale princip i EKSF-traktaten.

(82) Endvidere er Kommissionens beslutning af 17. juli 1996 i Acciaierie di Bolzano-sagen, hvori det fastslås, at visse støtteforanstaltninger, som er uforenelige med EKSF-traktaten, ikke må tilbagesøges af Italien, i denne henseende baseret på usædvanlige omstændigheder, som ikke foreligger i SAG-sagen. Den del af den uforenelige støtte, som Italien ikke kan tilbagesøge, er begrænset til støtten inden 1986; denne position er begrundet som følge af, at den tredje udgave af stålstøttereglerne trådte i kraft den 1. januar 1986, da den udtrykkeligt indeholder en forpligtelse til forudgående anmeldelse af enhver støtte, som ydes til virksomheder inden for jern- og stålindustrien. I SAG-sagen undersøges støtten fra den 1. januar 1986. Derudover fremgår det helt klart, at henvisningen til en tiårsperiode i beslutningen i Acciaierie di Bolzano-sagen ikke står i forbindelse med en forældelsesfrist. Kommissionen kan derfor ikke acceptere Tysklands argument om, at Kommissionen allerede har anvendt en forældelsesfrist på ti år på EKSF-området.

(83) Kommissionen når således til den konklusion, at der ikke kan accepteres nogen tidsmæssig begrænsning af undersøgelsen af foranstaltningerne på grundlag af forordning (EF) nr. 659/1999.

(84) Som led i sine overvejelser i forbindelse med retssikkerhedsprincippet henviser Tyskland endvidere til, at tilbagesøgningen af ulovlig og uforenelig støtte skal ske i overensstemmelse med de nationale procedurer, hvilket indebærer, at de heri indeholdte forældelsesfrister skal anvendes. Kommissionen nøjes i den forbindelse med at gøre opmærksom på, at ifølge Domstolens praksis ([16]) skal nationale retsregler anvendes på en sådan måde, at de ikke gør den efter fællesskabsretten krævede tilbagesøgning praktisk umulig.

*EKSF-område/ikke-EKSF-område*

(85) På den ene side er de retligt uafhængige datterselskaber DEUMU og Baunatal, som beskæftiger sig med handel, ikke virksomheder inden for jern- og stålindustrien som omhandlet i EKSF-traktatens

([15]) Dom af 15. september 1998 i forenede sager T-126/96 og C-127/96, Sml. 1998 II, s. 3437, præmis 67.
([16]) F.eks. dom af 2. februar 1989 i sag 94/87, Kommissionen mod Tyskland, Sml. 1989, s. 175.

artikel 80. Mellem 1986 og 1995 foretog disse selskaber investeringer på 21 mio. DEM, hvortil der blev ansøgt om ekstraordinære afskrivninger til en værdi af 10 mio. DEM. Den pågældende støtte er omfattet af EF-traktaten. Da den blev ydet på grundlag af en godkendt EF-ordning, når Kommissionen til den konklusion, at den er forenelig med fællesmarkedet og ikke skal medtages i beregningsgrundlaget.

(86) På den anden side sondrer Kommissionen generelt ikke mellem jern- og stålindustrivirksomheders EKSF-aktiviteter og aktiviteter, der ikke falder ind under EKSF-traktaten, da den anser risikoen for en afsmittende virkning for at være stor.

(87) Tysklands henvisning til beslutning 1999/720/EF, EKSF af 8. juli 1999 om statsstøtten til fordel for Gröditzer Stahlwerke GmbH og dets datterselskab Walzwerk Burg GmbH ([17]) er ikke holdbar. Der er i denne forbindelse tale om et særligt tilfælde, der som følge af adskillelsen mellem EKSF-aktiviteter og aktiviteter, der ikke er omfattet af EKSF-traktaten, var kendetegnet ved, at enhver risiko for en afsmittende virkning var udelukket. Efter Kommissionens opfattelse er disse betingelser ikke opfyldt i det foreliggende tilfælde.

(88) Selv om der foreligger en fysisk adskillelse mellem processerne, f.eks. mellem rensningsanlægget eller en bestemt form for regnskabsførelse for »profitcentre«, »rørfabrik«, »støberi«, »vandværker«, »faglig uddannelse« og »socialøkonomi«, som det fremgår af Tysklands brev af 28. marts 2000, er der alligevel risiko for en afsmittende virkning i forbindelse med det konsoliderede selskab »SAG«. De pågældende profitcentre bogfører således hver især kun de normale kalkulatoriske afskrivninger, mens SAG kun under et beregner de ekstraordinære afskrivninger og den deraf følgende støtte. Tyskland har desuden ikke påvist, at foranstaltningerne på uddannelsesområdet og det sociale område udelukkende vedrører aktiviteter, der ikke er omfattet af EKSF-traktaten.

(89) Derudover anfører UK Steel Association i sit brev af 19. maj 1999, at de pågældende virksomheders aktiviteter uden for EKSF-området i virkeligheden er integreret i EKSF-aktiviteterne.

(90) Kommissionen når således til den konklusion, at der ved vurderingen af beregningsgrundlaget for de investeringer, som er tilskudsberettigede til støtte i henhold til § 3 i ZonenRFG, her ikke skal sondres mellem EKSF-aktiviteterne og de aktiviteter, der ikke er omfattet af EKSF-traktaten, undtagen med hensyn til de ekstraordinære afskrivninger i forbindelse med virksomhedens datterselskaber, som ikke er omfattet af EKSF-området, og som beskæftiger sig med handel.

*Kumulering af ekstraordinære afskrivninger og ubeskattede hensættelser*

(91) Med hensyn til spørgsmålet om en kumulering af ekstraordinære afskrivninger og ubeskattede hensættelser er Kommissionen efter en indgående undersøgelse af den opfattelse, at det argument, som Tyskland har fremført, er holdbart, og at der i forbindelse med beregningsgrundlaget for de ekstraordinære afskrivninger skal ses bort fra 300 mio. DEM.

*Sammenfattende tabel*

(92) De beløb i form af ekstraordinære afskrivninger og ubeskattede hensættelser, som ulovligt er blevet tildelt de pågældende virksomheder mellem 1986 og 1995, kan således sammenfattes på følgende måde:

*(mio. DEM)*

| | Ekstraordinære afskrivninger | Ubeskattede hensættelser |
|---|---|---|
| Beregningsgrundlag | 794 | 367 |
| Eliminering af dobbeltpostering af ekstraordinære afskrivninger | – 300 | |
| Eliminering af ekstraordinære afskrivninger i forbindelse med datterselskaberne, der ikke er omfattet af EKSF-traktaten | – 10 | |
| **I alt** | **484** | **367** |
| Heraf ekstraordinære afskrivninger til miljøbeskyttelsesinvesteringer | 166 | |

([17]) EFT L 292 af 13.11.1999, s. 27.

**Vurdering af foranstaltningernes støtteintensitet**

(93) Som det fremgik i forbindelse med procedurens indledning vurderes beregningen af intensiteten af de to støtteforanstaltninger forskelligt af Tyskland og Kommissionen.

*Skattesatser*

(94) Tyskland henholder sig navnlig til retningslinjerne for statsstøtte med regionalt sigte ([18]), bilag I, punkt 1.1 (retningslinjer), hvorefter »støttens intensitet skal beregnes efter skat, dvs. efter betaling af skat på overskuddet. Man taler således om nettosubventionsækvivalent, som repræsenterer støtten til modtageren efter betaling af den pågældende skat, …«.

(95) Til beregning af nettosubventionsækvivalenten (NSÆ) skal der således tages hensyn til skattesatsen i forbindelse med det (ikke udbetalte) overskud. Denne sats finder navnlig anvendelse ved vurderingen af skatteudsættelsen og dermed den fordel, som virksomheden har opnået. Kommissionen bemærker endvidere i den forbindelse, at skattesatsen i perioden 1986-1995 var forskellig.

*Kalkulationsrente/referencesats*

(96) Kommissionen bemærker i denne forbindelse, at punkt 1.2 i bilag I til retningslinjerne fastsætter følgende: »Der foretages nutidsværdiberegninger på forskellige niveauer i bestemmelsen af en NSÆ. Når støtten og/eller investeringsudgifterne fordeler sig over tiden, skal der for det første tages hensyn til de faktiske betalingstidspunkter for støtten og udgifterne. Investeringsudgifterne og støttebetalingerne skal derfor ved hjælp af en nutidsværdiberegning henføres til udgangen af det år, hvor virksomheden foretager sin første afskrivning. Der foretages ligeledes beregninger, når man skal bestemme nutidsværdien af fordelene i forbindelse med tilbagebetaling af et rentestøttet lån eller skattebetalingerne på en subvention. Den rente, der anvendes i denne forbindelse, er referencesatsen/kalkulationsrenten, der er fastsat af Kommissionen for de enkelte medlemsstater. Ud over at tjene som kalkulationsrente anvendes denne rentesats også til at beregne rentestøtten for lån til nedsat rente.«

(97) Ved beregningerne af subventionsækvivalenten anvendes således som kalkulationsrente den regionale referencesats, der var gældende på tidspunktet for støttens tildeling. Herved fremkommer en forskellig sats for de enkelte år. Mellem 1986 og 1995 var følgende referencesatser gældende for Tyskland:

| År | Referencesats |
|---|---|
| 1986 | 7,50 % |
| 1987 | 7,00 % |
| 1988 | 6,75 % |
| 1989 | 6,84 % |
| 1990 | 7,86 % |
| 1991 | 9,55 % |
| 1992 | 9,41 % |
| januar 1993 | 9,13 % |
| juli 1993 | 7,53 % |
| januar 1994 | 6,62 % |
| august 1994 | 7,62 % |
| januar 1995 | 8,28 % |
| september 1995 | 6,99 % |

([18]) EFT C 74 af 10.3.1998.

(98) Tyskland foreslår for sit vedkommende, at der anvendes en fast kalkulationsrente på 6,5 % for hele perioden. Dette kan Kommissionen af de anførte grunde ikke acceptere. Dog tilføjes nedenstående aspekter.

(99) Som begrundelse for satsen på 6,5 % anfører Tyskland først og fremmest, at der her er tale om en vægtet gennemsnitssats, som i perioden 1985/86-1997/98 blev konstateret i forbindelse med både de lån, som SAG optog (som er forbundet med renteudgifter), og virksomhedens investeringer og udlån (som er forbundet med renteindtægter). Kommissionen ville således kun tage virksomhedens »faktiske« fordel i betragtning.

(100) Kommissionen bemærker i denne henseende, at de pågældende foranstaltninger vedrører årene 1986-1995, og at analysen skal begrænses til denne periode. For perioden 1985/86-1994/95 giver Tysklands beregningsmetode så som resultat en rentesats på 7,05 %. Da SAG havde overskydende likviditet mellem 1986 og 1995, ville fordelen i forbindelse med de ekstraordinære afskrivninger og ubeskattede hensættelser endvidere især give sig udtryk i, at det var muligt at udlåne flere midler. Ud fra dette synspunkt ville det vægtede gennemsnit for udlånsrenterne udgøre 7,12 %.

(101) Som det f.eks. blev nævnt på mødet den 16. december 1999, svarer kalkulationsrenten i modsætning til rentesatsen desuden ikke til en objektiv fordel for virksomheden, men er derimod en fremstilling af de finansieringsmæssige forhold i virksomheden. I forbindelse med den vurdering, der i 1988-89 blev foretaget af Salzgitter AG på baggrund af PSAG's tilbagekøb af virksomheden, blev den fremtidige cashflow således tilbagediskonteret til en sats på 10 %.

(102) Inden for finansieringsteorien svarer kalkulationsrenten endvidere til de vægtede gennemsnitlige kapitalomkostninger for den pågældende virksomhed, idet der tages hensyn til både gælds- og egenkapitalomkostningerne. Mens det er ret enkelt at beregne gældsomkostningerne på grundlag af de lånerenter, som virksomheden skal betale, er dette ikke tilfældet med egenkapitalomkostningerne. Disse anslås ofte ved hjælp af Capital Asset Pricing-modellen (CAPM). Efter denne model svarer egenkapitalomkostningerne til den risikofrie rente på det pågældende marked med tillæg af risikopræmien for dette marked, multipliceret med en betaværdi. Betaværdien svarer til den forrentning, som kræves af markedet i den pågældende sektor, og som måles direkte som forholdet mellem resultaterne i virksomhederne i den pågældende sektor og deres børsværdier og justeres i forhold til den pågældende virksomheds finansieringsstruktur (»gearing«). Tyskland anvendte ikke en sådan metode til underbygning af sine påstande.

(103) Endelig erklærer Tyskland, at kalkulationsrenten på 6,5 % stort set svarer til en rentesats beregnet på grundlag af den metode for fastsættelse af referencesatsen og kalkulationsrenten ([19]), som Kommissionen vedtog i 1997. Det baserer navnlig sin påstand på udviklingen i de tolvmåneders interbankrenter. Metoden kræver dog normalt, at der anvendes en femårig interbankrente (swap). Den 7. juli 1999 vedtog Kommissionen en ny meddelelse om referencesatsen og kalkulationsrenten ([20]), hvorefter rentesatsen for de 11 lande i euroområdet, dvs. også Tyskland, fremover vil være identisk og blive defineret som gennemsnittet af de femårige interbankrenter (swap) (forhøjet med en præmie på 75 basispoint). Den begrundelse, som Tyskland har anført, er derfor ikke holdbar.

*Investeringernes art*

(104) Den pågældende støttes intensitet retter sig efter selskabsskattesatsen og kalkulationsrenten, men også efter de foretagne investeringers art. Den intensitet, som Tyskland har lagt til grund, dvs. henholdsvis 1,17 og 2,1 % for de ekstraordinære afskrivninger og de ubeskattede hensættelser, fremkommer således ved hjælp af et standardberegningsgrundlag (grund, bygninger, udstyr). Tyskland påviste dog ikke, at de støttede investeringer var i overensstemmelse med dette standardberegningsgrundlag. Dette punkt blev navnlig behandlet på mødet den 16. december 1999. Tyskland var ikke i stand til at forelægge Kommissionen en præcis beskrivelse af de foretagne investeringer.

*Konklusion*

(105) På grundlag af svingningerne i skatten på overskuddet, svingningerne i henholdsvis referencesatsen og kalkulationsrenten og den præcise art af de investeringer, hvortil der blev indrømmet ekstraordinære afskrivninger og ubeskattede hensættelser, ændres foranstaltningernes støtteintensiteter årligt.

([19]) EFT C 273 af 9.9.1997.
([20]) EFT C 241 af 26.8.1999.

(106) Kommissionen bemærker, at Tyskland ikke præcist har beregnet intensiteterne af de pågældende støtteforanstaltninger. Tysklands intention om at tage virksomhedens »faktiske« situation i betragtning kom således ikke til udtryk i en tilstrækkelig detaljeret beregning af alle parametre, som er nødvendige for at kunne vurdere den fordel, som Salzgitter AG/Preussag Stahl AG og koncernens EKSF-datterselskaber inden for jern- og stålindustrien opnåede herved.

(107) Kommissionen har dog ikke fået forelagt alle de oplysninger, der er nødvendige, for at den kan foretage sin egen vurdering.

(108) På grundlag af Domstolens dom i sagen Den Franske Republik mod Kommissionen [21] finder Kommissionen det tilstrækkeligt at give beslutningens adressat midlerne til, at den pågældende uden uoverstigelige vanskeligheder kan bestemme det faktiske støttebeløb. I overensstemmelse hermed forelægger Kommissionen i denne beslutning de elementer, der er nødvendige for at beregne støtteintensiteterne for de ekstraordinære afskrivninger og de ubeskattede hensættelser, sammen med den generelle metode, som Tyskland forelagde ved brev af 29. oktober 1990 [22]. Det er Tysklands opgave i hvert år i perioden 1986-1995 at anvende de til enhver tid gældende skattesatser på overskuddene og passende indikatorer for beregningsgrundlaget på grundlag af investeringernes art (grund, bygninger, udstyr).

**Regionalstøttens uforenelighed**

(109) Undersøgelsen af den pågældende ulovlige støttes forenelighed med fællesmarkedet skal foretages på grundlag af EKSF-traktatens artikel 4, litra c), og de gældende stålstøtteregler. Kommissionen vil dog gerne først redegøre for, hvorfor EF-traktatens artikel 87, stk. 2, litra c), og EKSF-traktatens artikel 95 ikke finder anvendelse i dette tilfælde.

*Ingen anvendelse af EF-traktatens artikel 87, stk. 2, litra c)*

(110) Tyskland påberåber sig EF-traktatens artikel 87, stk. 2, litra c), som begrundelse for, at de ekstraordinære afskrivninger og ubeskattede hensættelser, der er indrømmet Salzgitter AG, PSAG og SAG, er forenelige med fællesmarkedet.

(111) Som supplement til de argumenter, der allerede er fremført i forbindelse med forældelsesfristen, bemærker Kommissionen, at det på forhånd er udelukket, at EF-traktatens artikel 87, stk. 2, litra c), kan anvendes på en virksomhed inden for jern- og stålindustrien, medmindre stålstøttereglerne udtrykkeligt tillader dette i forbindelse med forbuddet mod støtte i henhold til EKSF-traktatens artikel 4, litra c). Nødvendigheden af en snæver fortolkning bekræftes f.eks. af selve ordlyden af betragtningerne til fjerde og femte udgave af stålstøttereglerne, hvori Rådet og Kommissionen klart giver udtryk for deres ønske om, at stålstøttereglerne fortolkes snævert og udelukkende på grundlag af deres udtrykkelige ordlyd. Det hedder således i femte betragtning i fjerde udgave af støttereglerne: »Det skal understreges, at alle subsidier uanset deres form og uanset deres baggrund i en specifik eller generel støtteordning, som medlemsstaterne måtte yde til deres jern- og stålindustri ud over den støtte, der udtrykkeligt er fastsat og behørigt tillades i henhold til denne beslutning, er forbudt i henhold til traktatens artikel 4, litra c)«. I øvrigt har ingen af stålstøttereglerne indeholdt mulighed for at gennemføre en undtagelsesbestemmelse på grundlag af EF-traktatens artikel 87, stk. 2, litra c), på EKSF-området. Tyskland har i øvrigt heller aldrig påvist det modsatte.

(112) Endvidere kræver procedurerne til støttereglernes gennemførelse en samstemmende udtalelse fra Rådet i henhold til EKSF-traktatens artikel 95. Havde Tyskland ønsket at få optaget en lignende undtagelsesbestemmelse som undtagelsesbestemmelsen i EF-traktatens artikel 87, stk. 2, litra c), i stålstøttereglerne, kunne dette være sket som led heri. Dette skete ikke.

(113) Tyskland gør gældende, at alle virksomheder — hvad enten det er inden for eller uden for EKSF-området — skal behandles på samme måde. Dette punkt kunne illustreres ved, at det siden den tredje udgave af stålstøttereglerne har været muligt at yde støtte til F & U og miljøbeskyttelse.

[21] Dom af 13. juli 1988 i sag 102/87, Sml. 1988, s. 4067.
[22] Nr. IC7-70 08 00/5.

(114) I sin dom af 25. september 1997 ([23]) fastslår Førsteinstansretten, at beslutning nr. 3855/91/EKSF (femte udgave af stålstøttereglerne) ikke foreskriver, at fællesskabsrammebestemmelserne for statsstøtte til miljøbeskyttelse uden videre finder anvendelse på jern- og stålsektoren. Derudover kan en sådan automatisk anvendelse heller ikke udledes af det princip, der er fastslået i betragtningerne til beslutningen, og hvorefter det skal sikres, at der for jern- og stålindustrien og de øvrige sektorer er lige adgang til støtte til miljøbeskyttelse.

(115) Kommissionen bemærker endvidere, at stålstøttereglerne generelt ([24]) ikke længere har tilladt regional investeringsstøtte og forvaltningsstøtte efter 1985; der er ikke fastsat bestemmelser om støtte til uddannelse. Ligeledes er rednings- og omstruktureringsstøtte udelukket i de støtteregler, der gælder på nuværende tidspunkt. Derimod har der i hvert fald siden 1980 i de forskellige støtteregler været fastsat støtte til lukning, som ikke findes i EF-traktaten.

(116) EKSF-traktaten og de stålstøtteregler, der har været gældende efter 1986, indeholder intet juridisk tomrum, fordi man deri »undlader« at nævne EF-traktatens artikel 87, stk. 2, litra c). Denne situation afspejler derimod medlemsstaternes og Kommissionens intention om at tage hensyn til de særlige forhold, der gør sig gældende inden for jern- og stålindustrien, og hvorved indholdet i EF-traktatens artikel 87, stk. 2, litra c), bliver uden betydning.

(117) Det argument, som Tyskland anfører i forbindelse med ligebehandlingen af alle virksomheder, kan således ikke accepteres af Kommissionen. Der er dermed ikke mulighed for at anvende den undtagelsesbestemmelse, der er fastsat i EF-traktatens artikel 87, stk. 2, litra c), på de pågældende foranstaltninger. Princippet om ligebehandling mellem jern- og stålindustrien og de øvrige sektorer med hensyn til støtte kræver under alle omstændigheder, at støtten opfylder målsætningen om en fælles interesse og de betingelser, der er fastsat i stålstøttereglerne, hvilket ikke er tilfældet i denne forbindelse.

(118) Kommissionen bemærker endvidere, at henvisningerne til punkt 231 i 26. og 27. beretning om konkurrencepolitikken ikke står i nogen direkte forbindelse med de synspunkter, som Tyskland har tilkendegivet i denne sag. Således vedrører eksempelvis punkt 231 i 26. beretning faglig bistand til de central- og østeuropæiske lande.

(119) Efter Kommissionens opfattelse er det ikke muligt subsidiært at anvende EF-traktatens bestemmelser på EKSF-området i det foreliggende tilfælde. Tysklands argumenter med hensyn til EF-traktatens artikel 87, stk. 2, litra c), afvises.

(120) Endelig gøres der opmærksom på, at det påhviler den medlemsstat, som ønsker at tildele støtte på grundlag af en undtagelsesbestemmelse i traktaten, navnlig at forelægge alle nødvendige oplysninger, således at Kommissionen kan undersøge, om betingelserne for at kunne anvende undtagelsesbestemmelsen er opfyldt. Som led i ovenstående undersøgelse med hensyn til forpligtelsen til at anmelde støtteprojekter har Kommissionen fastslået, at selv hvis EF-traktatens artikel 87, stk. 2, litra c), havde fundet anvendelse på EKSF-området (hvilket ikke er tilfældet), har Tyskland som led i denne undersøgelsesprocedure ikke dokumenteret en stærk kausal sammenhæng mellem Tysklands deling og nødvendigheden af at opveje eventuelle økonomiske ulemper, som denne deling har forårsaget, og som Salzgitter AG, Preussag Stahl AG og SAG havde været udsat for mellem 1986 og 1995. Derfor kunne EF-traktatens artikel 87, stk. 2, litra c), efter Kommissionens opfattelse ikke danne grundlag for en beslutning gående ud på, at den pågældende støtte er forenelig med det fælles marked for kul og stål.

*Ingen anvendelse af EKSF-traktatens artikel 95*

(121) Kommissionen bemærker først og fremmest, at Tyskland i denne sag ikke indgav en formel begæring om indledning af proceduren i henhold til EKSF-traktatens artikel 95.

(122) De regler med hensyn til statsstøtte, der er fastsat i EKSF-traktaten, gør det muligt for Kommissionen på bestemte betingelser og under iagttagelse af proceduren i traktatens artikel 95 at godkende statsstøtte i alle de tilfælde, som ikke omhandles i traktaten, og hvor en sådan beslutning forekommer nødvendig for inden for rammerne af det fælles marked for kul og stål og i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 5 at virkeliggøre et af Fællesskabets mål, således som de nærmere er angivet i artikel 2, 3 og 4.

([23]) T-150/95, UK Steel Association mod Kommissionen.
([24]) Der fandtes navnlig undtagelser til fordel for Grækenland og de nye tyske delstater på restriktive betingelser (f.eks. med krav om en nedskæring af produktionskapaciteten).

(123) Ifølge Førsteinstansrettens dom af 7. juli 1999 ([25]) er en manglende anmeldelse ingen tilstrækkelig grund til, at Kommissionen fritages for eller endog hindres i at tage et initiativ på grundlag af artikel 95 og i givet fald erklære støtten forenelig med fællesmarkedet. Domstolen fastslår dog i præmis 42 i denne dom, at Kommissionen er bundet af den almindeligt gældende ordning, der er indført ved støttereglerne, når den skal vurdere, om støtte, der er omfattet af støttereglerne, er forenelig med traktaten. Den kan følgelig ikke godkende støtte af den art ved en individuel beslutning, når der er tale om støtte, som strider mod de ved støttereglerne indførte generelle regler. Regional investeringsstøtte godkendes på grundlag af de stålstøtteregler, der siden 1986 kun har været gældende i nøje fastlagte områder, som ikke omfatter de områder, hvor de subventionerede investeringer blev foretaget på grundlag af ekstraordinære afskrivninger og ubeskattede hensættelser. Kommissionen når derfor til den konklusion, at EKSF-traktatens artikel 95 ikke finder anvendelse i denne sag.

(124) På grundlag af sine skønsmæssige beføjelser i denne henseende er Kommissionen endvidere af den opfattelse, at der i forbindelse med denne sag ikke er tale om et tilfælde, som ikke omhandles i traktaten, og hvor en konkret beslutning forekommer nødvendig for at virkeliggøre et af Fællesskabets mål, således som de nærmere er angivet i EKSF-traktatens artikel 2, 3 og 4. Den tildelte støtte tog f.eks. ikke sigte på at sanere og gøre den tyske jern- og stålindustri økonomisk bæredygtig. Ligeledes har Tyskland aldrig henholdt sig til en eventuel plan for en kapacitetsnedskæring inden for den pågældende koncern, som står i direkte forbindelse med indrømmelsen af ekstraordinære afskrivninger og ubeskattede hensættelser. Tildeling af støtte i henhold til EKSF-traktatens artikel 95 ville således ikke være berettiget i denne forbindelse.

(125) I forbindelse med udviklingen i den økonomiske og finansielle situation i jern- og stålindustrien i begyndelsen af 1990'erne og de individuelle beslutninger, der blev vedtaget på grundlag af EKSF-traktatens artikel 95, hvorved en række virksomheder fik godkendt omstruktureringsstøtte ([26]), tilkendegav Rådet og Kommissionen desuden i deres fælles erklæring i Rådets protokol af 17. december 1993, at selv om enhver medlemsstat havde ret til at anmode om en beslutning i henhold til EKSF-traktatens artikel 95 og i overensstemmelse med Rådets konklusioner af 25. februar 1993, var Rådet fast besluttet på at undgå enhver ny undtagelsesbestemmelse i henhold til artikel 95 i forbindelse med støtte til fordel for en bestemt virksomhed.

**Bestemmelserne i stålstøttereglerne**

(126) På baggrund af EKSF-traktatens artikel 4, litra c), viser den ulovlige støtte, som Tyskland i henhold til § 3 i ZonenRFG havde ydet til Salzgitter AG/Preussag Stahl AG og koncernens datterselskaber inden for EKSF-området i form af ekstraordinære afskrivninger og ubeskattede hensættelser, sig at være uforenelig med fællesmarkedet, såfremt den ikke er omfattet af anvendelsesområdet for de undtagelsesordninger, der udtrykkeligt er fastsat og behørigt godkendt i stålstøttereglerne.

(127) Siden 1986 er der efter hinanden kommet en række udgaver af stålstøttereglerne. Fælles for dem er, at de fastsætter obligatoriske anmeldelsesfrister. Derudover er den tredje, den fjerde og den femte udgave af stålstøttereglerne udløbet.

| | Beslutning nr. | Anmeldelsesfrist | Gyldighedsperiodens udløb |
|---|---|---|---|
| 3. udgave | 3484/85/EKSF | 30. juni 1988 | 31. december 1988 |
| 4. udgave | 322/89/EKSF | 30. juni 1991 | 31. december 1991 |
| 5. udgave | 3855/91/EKSF | 30. juni 1996 (*) | 31. december 1996 |
| 6. udgave | 2496/96/EKSF | 31. december 2001 | 22. juli 2002 |

(*) I forbindelse med støtten i Zonenrandgebiet.

([25]) Sag T-106/96, Wirtschaftsvereinigung Stahl mod Kommissionen.
([26]) Sidenor (Spanien), Sächsische Edelstahlwerke GmbH (Tyskland), Corporación de la Siderurgia Integral (CSI, Spanien), Ilva (Italien), EKO Stahl AG (Tyskland) og Siderurgia Nacional (Portugal).

(128) De anmeldelsesfrister, der var fastsat i stålstøttereglerne i forbindelse med den pågældende støtte, blev ikke overholdt af Tyskland.

(129) I domstolspræsidentens kendelse af 3. maj 1996 i sag C-399/95 R, Forbundsrepublikken Tyskland mod Kommissionen, henvises til den pligt, som medlemsstaterne har på jern- og stålområdet til forudgående anmeldelse. Således hedder det f.eks. i præmis 54: »En medlemsstats manglende overholdelse af pligten til at give forhåndsunderretning til Kommissionen udgør derfor en særlig alvorlig overtrædelse, for så vidt som en sådan fremgangsmåde strider mod en vigtig ordning til sikring af fællesmarkedet.«

(130) Derudover fremgår det af Domstolens dom af 3. oktober 1985 ([27]), at den frist til anmeldelse af støtteprojekter, som er fastsat i stålstøttereglerne, er en præklusiv frist i den forstand, at den afskærer Kommissionen fra at godkende støtteprojekter anmeldt efter dette tidspunkt.

(131) Den pågældende støtte blev ikke anmeldt til Kommissionen i løbet af perioden 1986-1995. Desuden tillader de nugældende støtteregler ikke, at der godkendes regional investeringsstøtte i Tyskland. I øvrigt er der i ingen af de støtteregler, der har været gældende efter 1986, blevet godkendt regional støtte til investeringer, der er foretaget i de gamle tyske delstaters område, i det foreliggende tilfælde produktionsstederne i Peine og Salzgitter i Niedersachsen.

(132) Det er allerede fastslået, at det i det foreliggende tilfælde ikke er berettiget at anvende EKSF-traktatens artikel 95 som grundlag for en individuel beslutning i denne sag.

(133) Den ulovlige regionale støtte, som blev ydet Salzgitter AG/Preussag Stahl AG og koncernens datterselskaber inden for EKSF-området i henhold til § 3 i ZonenRFG i form af ekstraordinære afskrivninger og ubeskattede hensættelser, er derfor uforenelig med fællesmarkedet.

**Miljøbeskyttelsesinvesteringernes uforenelighed med fællesmarkedet**

(134) I sit brev af 14. oktober 1999 underrettede Tyskland Kommissionen om, at de pågældende virksomheder mellem 1985/86 og 1994/95 foretog investeringer på 956 mio. DEM, hvoraf 332 mio. var i form af miljørelaterede meromkostninger, der er støtteberettigede som led i miljøbeskyttelsen. Kommissionen fik således oplysninger om 44 projekter, som indeholdt miljøbeskyttelseselementer, og der blev fremlagt forskellige nærmere oplysninger, navnlig vedrørende arten af opgraderinger eller nye anlæg, opfyldelsen af nye standarder eller manglen på bindende standarder osv. Der blev også forelagt en ordning, nemlig § 7d i EStG, hvormed støtte til miljøbeskyttelse kunne have været finansieret mellem 1985 og 1995.

(135) I Tysklands brev af 28. marts 2000 er der anført 43 projekter ([28]) på grundlag af følgende kategorier:

135.1. Opgradering af eksisterende anlæg med henblik på tilpasning til nye bindende standarder

135.2. Opgradering af eksisterende anlæg med henblik på frivillig opnåelse af en betydelig højere grad af miljøbeskyttelse, uden at der foreligger bindende standarder

135.3. Nye investeringer i anlæg med en frivilligt tilstræbt højere grad af miljøbeskyttelse, uden at der foreligger bindende standarder.

(136) I forbindelse med det manglende projekt er der på forhånd tale om en ny investering.

(137) Kommissionen bemærker først og fremmest, at der ikke længere kan godkendes støtte efter de stålstøtteregler, som var gældende inden de nugældende stålstøtteregler.

(138) De nugældende støtteregler fastsætter, at støtte til miljøbeskyttelse kan betragtes som forenelig med fællesmarkedet, hvis den ydes i overensstemmelse med fællesskabsrammebestemmelserne for statsstøtte til miljøbeskyttelse, jf. EFT C 72 af 10. marts 1994, i overensstemmelse med de kriterier for deres anvendelse på EKSF's jern- og stålindustri, som er angivet i bilaget til sjette udgave af stålstøttereglerne.

([27]) Sag 214/83, Tyskland mod Kommissionen, Sml. 1985, s. 3053, præmis 45-47.
([28]) Et projekt fra 1991, »nybygning af en elektrolytisk båndforzinkning på fabrikken i Salzgitter«, blev ikke anført i brevet af 28. marts 2000, selv om det var nævnt i brevet af 14. oktober 1999. Ifølge Tyskland udgør investeringsbeløbet i forbindelse med miljøbeskyttelsen 5 mio. DEM.

(139) Den pågældende støtte, som blev ydet i henhold til § 3 i ZonenRFG, tog ikke sigte på samfinansiering af miljøbeskyttelsesinvesteringer. Sammenligningen mellem potentielle støtteintensiteter efter den regionale støtteordning i ZonenRFG og i § 7d i EStG er ingen tilstrækkelig forudsætning til, at det deraf kan sluttes, at der er tale om samme målsætning. Desuden er de støtteberettigede beregningsgrundlag ikke nødvendigvis identiske. Efter Kommissionens opfattelse var der i forbindelse med den pågældende støtte for SAG i realiteten stort set tale om regional investeringsstøtte. Den var ikke nødvendig for at opfylde miljøspecifikke mål. Som Domstolen anfører i sin dom i sagen Tyskland mod Kommissionen af 3. oktober 1985 ([29]), kan Kommissionen under ingen omstændigheder godkende tildeling af statsstøtte, som ikke var uomgængelig nødvendig for at opfylde traktatens formål, og som var egnet til at skabe konkurrencefordrejninger på det fælles stålmarked.

(140) Endvidere kan det på grundlag af de oplysninger, som Tyskland fremsendte den 10. maj 1999, 14. oktober 1999, 17. januar 2000 og 28. marts 2000 vedrørende opgraderingen af eksisterende anlæg til nye standarder, ikke undersøges, om de pågældende anlæg har en tilstrækkelig lang restlevetid, eller om beslutningen om at foretage nye investeringer ikke havde været nødvendig af økonomiske grunde eller om følge af anlæggenes og udstyrets alder.

(141) Endvidere har Kommissionen ikke fået forelagt oplysninger om investeringernes indvirkninger på kapaciteten.

(142) I øvrigt synes Tysklands generelle påstand om, at de pågældende investeringer ikke ville medføre lavere produktionsomkostninger, at være uholdbar. Det fremgår således f.eks. af bilag 3B til brevet af 28. marts 2000, at moderniseringen af anlægget til konvertergasfremstilling gør det muligt at nedbringe dette anlægs driftsomkostninger. Argumentet om, at en sådan omkostningsnedsættelse ikke afspejles i en nedbringelse af virksomhedens samlede omkostninger, fordi andre brændstoffer potentielt ville være billigere, er ikke holdbart i det foreliggende tilfælde.

(143) Tysklands påstand om, at denne støtte havde muliggjort en højere grad af miljøbeskyttelse på et tidligere tidspunkt, begrundes kun i utilstrækkelig grad.

(144) Kommissionen konkluderer derfor, at den støtte, som Tyskland ulovligt har ydet i henhold til § 3 i ZonenRFG, ikke kan godkendes.

(145) Kommissionen bemærker, at Tyskland havde talrige lejligheder til at forelægge yderligere oplysninger om miljøbeskyttelsesforanstaltningerne, og at det i brev af 28. marts 2000 indeholdte tilbud om at fremsende nye supplerende oplysninger eller gennemføre et besøg på stedet ikke indeholdt noget element, som Tyskland ikke allerede havde haft lejlighed til at fremkomme med.

(146) Tysklands henvisning i brev af 14. oktober 1999 og 17. januar 2000 til et foreneligt støttebeløb på 92,5 mio. DEM i forbindelse med de investeringer, der blev foretaget mellem 1986 og 1995, er ikke holdbar i det foreliggende tilfælde. Det drejer sig i denne forbindelse udelukkende om beregninger, der er foretaget efterfølgende. De stålstøtteregler, der var gældende mellem 1986 og 1995, gav således kun mulighed for at yde støtte til miljøbeskyttelse, som i henhold til generelle ordninger tog sigte på at fremme tilpasningen til nye lovbestemte normer af anlæg, som havde været i drift i mindst to år før disse normers ikrafttrædelse. Derudover måtte det ydede støttebeløb ikke overstige en intensitet på 15 %. Den tabel, der blev forelagt i brev af 14. oktober 1999, vedrører imidlertid støtte til nye anlæg med en intensitet på 30 %.

(147) I forbindelse med investeringer, der er foretaget mellem 1986 og 1995, kan Kommissionen ikke godkende yderligere støtte til miljøbeskyttelse. Investeringerne blev således foretaget af virksomheden uden nogen anden støtteansøgning end om ekstraordinære afskrivninger. Yderligere støtteforanstaltninger ville således ikke være nødvendige til projekternes gennemførelse og derfor være uforenelige.

(148) EKSF-traktatens artikel 95 finder af de i betragtning 121-125 anførte grunde ikke anvendelse.

(149) Den pågældende støttes præcise beløb beregnes efter samme metoder som i denne beslutnings del om »regional støtte«.

([29]) Sag 214/83, Tyskland mod Kommissionen, Sml. 1985, s. 3053, præmis 30.

**Tilbagesøgning af ulovlig støtte, der er uforenelig med fællesmarkedet**

(150) Støtte, der er uforenelig med fællesmarkedet, skal principielt tilbagebetales af støttemodtageren. Denne må ikke drage fordel af, at en medlemsstat har ydet den pågældende statslige midler i strid med bestemmelserne i EKSF-traktaten og stålstøttereglerne.

(151) I modsætning til Tyskland er Kommissionen af den opfattelse, at den ulovlige og uforenelige støtte fortsat har virkninger, og at den pågældende virksomheds konkurrenter fortsat lider skade. UK Steel Association krævede således endog, at den pågældende støtte foreløbigt skulle tilbagesøges.

(152) For at genoprette tilstanden forud for udbetalingen af den ulovlige og uforenelige støtte skal Kommissionen kræve støtten tilbagebetalt.

(153) I sin dom af 8. juni 1995 ([30]) anfører Førsteinstansretten, at »Kommissionen i sine beslutninger om tilbagesøgning af statsstøtte ikke skal beregne skattebetalingens konsekvenser for det støttebeløb, der søges tilbagebetalt, idet en sådan beregning falder ind under anvendelsesområdet for national ret, men kun angive det bruttobeløb, der skal tilbagesøges.«

(154) Det er som led i denne beslutning allerede konstateret, at Kommissionen ikke råder over tilstrækkelige oplysninger til præcist at kunne beregne det pågældende støttebeløb.

(155) Derudover skal der også kræves renter af de midler, der er stillet til rådighed i form af ulovlig og uforenelig støtte. Blev der i forbindelse med tilbagesøgningen ikke krævet renter af de ulovligt ydede beløb, ville dette svare til, at man tillod den støttemodtagende virksomhed at opretholde de økonomiske fordele af den ulovlige støtte, idet disse fordele ville bestå i indrømmelse af et rentefrit lån. Blev der ikke krævet renter, ville dette som sådant udgøre støtte, der fordrejede eller truede med at fordreje konkurrencen ([31]).

(156) De nugældende stålstøtteregler fastsætter fællesskabsregler for proceduren for tilbagesøgning af ulovligt udbetalte beløb. Det er således fastsat i artikel 6, stk. 4, at tilbagebetalingen skal ske med tillæg af renter, som beregnes på grundlag af den rentesats, der anvendes som referencesats ved vurderingen af regionalstøtteordninger, og som løber fra det tidspunkt, hvor støtten blev udbetalt.

(157) De tyske myndigheders forslag om, at der til beregningen af renterne skal anvendes en rentesats på 6 %, som svarer til forrentningen i forbindelse med skattegodtgørelser, eller den rentesats på 6,5 %, der er nævnt i forbindelse med analysen af kalkulationsrenten, kan ikke accepteres. I den foreliggende sag findes der lige så mange rentesatser som referencesatser i den pågældende periode (se ovenstående tabel).

(158) Anvendelsen af denne metode medfører ikke tilbagebetaling af en ulovlig og uforenelig støtte, hvis beløb ville overskride den fordel, som virksomheden fik. Som det fremgik i forbindelse med analysen af kalkulationsrenterne, kan det på grundlag af referencesatserne i dette tilfælde bedst vurderes, hvilke økonomiske fordele støttemodtageren har opnået ved, at den pågældende støtte har været stillet til rådighed.

(159) Endelig henviser Kommissionen til, at der ved procedurens indledning blev gjort opmærksom på, at en eventuel tilbagebetaling ikke på forhånd ville blive betragtet som sanktion af Tyskland og endvidere ville være fradragsberettiget. Kommissionen rejste spørgsmålet om, hvilke konsekvenser denne fradragsmulighed havde. Tyskland har ikke kommenteret dette punkt.

(160) I forbindelse med Tysklands gennemførelse af denne beslutning vil Kommissionen undersøge, om det tilbagesøgte beløb svarer til de anslåede ulovlige og uforenelige støttebeløb. Da fordelen mekanisk blev beregnet efter skat, forventer Kommissionen, at også tilbagesøgningen sker på grundlag af en nettoværdi.

## VI. KONKLUSIONER

(161) Kommissionen konstaterer, at Tyskland ulovligt har ydet Salzgitter AG/Preussag Stahl AG og koncernens datterselskaber inden for EKSF-området (i dag fusioneret under betegnelsen »SAG«) støtte i form af ekstraordinære afskrivninger og ubeskattede hensættelser i strid med EKSF-traktaten og de pågældende stålstøtteregler.

([30]) Sag T-459/93, Siemens AG mod Kommissionen, Sml. 1995 II, s. 1675.
([31]) Se dom i sagen Siemens mod Kommissionen, op.cit., præmis 97 ff.

(162) Der er tale om følgende beregningsgrundlag:

*(mio. DEM)*

| Ekstraordinære afskrivninger | Ubeskattede hensættelser |
|---|---|
| 484 | 367 |

(163) Den støtte, der fremkommer på grundlag heraf, og hvis beløb stadig skal beregnes af Tyskland i samarbejde med Kommissionen, er uforenelig med fællesmarkedet.

(164) Tyskland skal derfor tilbagesøge denne støtte.

(165) En alternativ metode til beregning af subventionsækvivalenten ville bestå i, at man hvert år på virksomhedens selvangivelser tilbageførte de ulovlige og uforenelige ekstraordinære afskrivninger og ubeskattede hensættelser. Beregningen af renterne på kapitalen skal ske på passende måde —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

*Artikel 1*

Den statsstøtte, som Tyskland har ydet til Salzgitter AG, Preussag Stahl AG (PSAG) og koncernens datterselskaber inden for EKSF-området — en række virksomheder, der i dag er fusioneret under betegnelsen SAG — Stahl und Technologie — i form af ekstraordinære afskrivninger og ubeskattede hensættelser med et tilskudsberettiget grundlag på henholdsvis 484 mio. og 367 mio. DEM i henhold til § 3 i ZonenRFG, er uforenelig med fællesmarkedet.

*Artikel 2*

1. Tyskland træffer alle nødvendige foranstaltninger for at tilbagesøge den i artikel 1 omhandlede støtte, som allerede ulovligt er udbetalt til støttemodtageren.

2. Tilbagesøgningen skal ske uophørligt og i overensstemmelse med national lovgivning, hvis denne giver mulighed for at efterkomme beslutningen hurtigt og effektivt. Den støtte, der skal tilbagebetales, pålægges renter fra det tidspunkt, den blev udbetalt til støttemodtageren, og indtil den er blevet tilbagebetalt. Renterne beregnes på basis af den referencesats, der anvendes til at beregne subventionsækvivalenten for regionalstøtte.

*Artikel 3*

Tyskland underretter senest to måneder efter meddelelsen af denne beslutning Kommissionen om, hvilke foranstaltninger der er truffet for at efterkomme beslutningen. Navnlig angives de konkrete vilkår for beregningen af de pågældende støttebeløb samt de specifikke betingelser for tilbagebetalingen heraf.

*Artikel 4*

Denne beslutning er rettet til Forbundsrepublikken Tyskland.

Udfærdiget i Bruxelles, den 28. juni 2000.

*På Kommissionens vegne*

Mario MONTI

*Medlem af Kommissionen*